

Abstrakt

Řeka klidná, nebo řeka divoká? Jak to s Otavou tedy je? Trápí obyvatele města Sušice více sucho, nebo povodně? Ve své diplomové práci jsem chtěla zjistit, jak se lidé, kteří žijí v úzkém vztahu s řekou, vypořádávají s extrémny, které pravidelně řeka v podobě záplav přináší. Zajímalo mě, jestli místní usedlíci a správa města vůbec hrozbu povodní identifikují a může-li být jejich vztah k řece v tomto směru užitečný i jiným. Kromě toho jsem se zabývala projevy klimatické změny u nás, a to konkrétně právě extrémními výkyvy počasí jako jsou záplavy a sucho. Snažila jsem se zjistit, jestli a jak místní reflektují klimatickou změnu skrze své žité zkušenosti s povodněmi a suchem.

Metodou mého výzkumu byla etnografie. Během šestiměsíčního výzkumu jsem trávila čas se zahrádkáři, kterých se v posledních letech kriticky dotýká sucho, ačkoli mají zahrádky kousek od řeky, s usedlíky, kteří pravidelně v menší či větší míře zakouší záplavy, a se zástupci městské správy, u kterých mě zajímalo především to, jak se jejich expertní pohled snoubí s letitými zkušenostmi.

Díky zvolené metodě jsem měla možnost proniknout do světů aktérů a pochopit kontext vztahů, které jsem studovala. Zjistila jsem, že žít v kontaktu s povodněmi není tak dramatické, jak se neznalému pozorovateli může zdát. Dokonce z výzkumu vyplývá, že lokální vědění, které si místní na základě mnohaletých zkušeností se záplavami a s řekou vypěstovali, může být velice cenné i pro ty, kteří s řekou nežijí. Pokud totiž dokáže správa města kombinovat expertní a lokální znalosti, může se řešení případných problémů s velkou vodou stát mnohem efektivnější a úměrné realitě. Lidé, kteří žijí pod hrozbou povodní není třeba vidět jako oběti (oni sami se tak často vůbec nevidí), ale jako nositele zkušeností a vědomostí, které mohou být obecně velice prospěšné. Ačkoli je Sušice místem, kde se střídá sucho s povodněmi téměř každý rok, výzkum ukázal, že většina aktérů, bez ohledu na to, jestli se jich dotýkají povodně nebo sucho, nedává vědomě tyto události do souvislosti s klimatickou změnou. Co je ale důležité – velká část z nich připouští, že se jejich prostředí mění. Déletrvající a intenzivní sucha a méně časté a slabší povodně jsou něco, na co si zřejmě obyvatelé Sušice budou muset postupně zvykat.